

Razenkova N. V. Optional work as a component of an experimental study on the formation of a foreign language communicative professional competence of future bachelors of financial and economic specialties

The article outlines the necessity of applying optional education as a necessary component of the formation of foreign-language professional communicative competence of future bachelors of financial and economic specialties. The efficiency of the implementation of the mentioned form, the main component of which is the coherence of the program of the invitee circle with the subjects of the departments of specialized disciplines of the financial and economic direction, is substantiated on the basis of the listed problems in modern training. The main advantages of this form of educational work are highlighted, due to which the necessary knowledge, skills and abilities for the formation of foreign language professional communicative competence of future specialists of the financial and economic branch will be obtained.

Key words: foreign-language professional communication competence, bachelors, financial-economic direction, optional work.

УДК 373.5.011.3–052(045)

Северинчук Л. А.

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ
РОДИННИХ ВЗАЄМИН СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПОЗАУРОЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

У статті аналізуються дослідження у педагогіці та психології з проблем підготовки молоді до створення родини, партнерства школи і родини у вихованні підростаючого покоління. Розкривається зміст понять «культура родинних взаємин», «самопізнавальна діяльність». Наголошується на ефективності застосування засобів самопізнання з метою гармонізації взаємин у родині. Охарактеризовані критерії, їх показники, рівні стану сформованості культури родинних взаємин та обґрунтовуються педагогічні умови формування культури родинних взаємин старшокласників закладів загальної середньої освіти. Наводяться результати констатувального етапу педагогічного дослідження стану сформованості культури родинних взаємин старшокласників. Описані результати анкетування батьків та вчителів із питань родинного виховання. Доведена доцільність впровадження в освітній процес школи проектних технологій із формування культури родинних взаємин учнів.

Ключові слова: індивідуальний ресурс сил, критерії, констатувальний експеримент, культура родинних взаємин, педагогічні умови, самопізнавальна діяльність.

Первинною ланкою держави є родина, адже у ній народжується і виховується особистість, громадянин, патріот. Негативні тенденції функціонування сучасної родини у зв'язку з політичними, соціально-економічними, демографічними перетвореннями у суспільстві свідчать про необхідність пошуку ефективних шляхів підвищення у молоді комунікативної культури, формування відповідального ставлення до шлюбу та батьківства.

Засади родинного виховання широко висвітлювалися такими видатними педагогами, як А. Макаренко, К. Ушинський, В. Сухомлинський. Питання підготовки молоді до створення сім'ї, формування культури взаємин досліджувалися Т. Алексєнко, І. Бехом, М. Євтухом, Л. Канішевською, В. Кириченко, О. Кляпець, Г. Ковганич, Т. Кравченко, І. Мачуською, В. Постовим, Т. Черкашиною. Вивченню проблеми виховання учнів у позаурочний час присвячені праці таких науковців, як В. Білоусова, Т. Дем'янюк, О. Докукіна, К. Журба, О. Свладова, П. Кендзьор, О. Киричук, Л. Кондратова, В. Оржеховська, С. Сергієнко, В. Цись, С. Шевченко, Н. Щуркова, Н. Яременко.

Науковці одностайні у думці щодо необхідності поєднання зусиль родини та школи з метою виховання гідного громадянина, професіонала, сім'янина.

Педагог П. П. Блонський акцентує увагу на тому, що школа повинна бути орієнтованою на родину, вчити дитину бути корисною для своїх рідних, поважати їх, бути вдячними за любов та щоденну турботу батьків [1, с. 61].

Усвідомлення особистої відповідальності за теперішнє і майбутнє своєї родини, свого роду, вітчизни спонукає до самопізнання і самовдосконалення.

О. Я. Кляпець підкреслює необхідність конструювання сімейного простору, кооперації зусиль, творення здорових взаємин у родині, які характеризуються екологічністю та діалогічністю, надають можливість кожному члену родини реалізуватися самому та допомагати реалізації інших її членів відповідно до їх здібностей та вподобань [5, с. 248].

Дослідники родинного виховання доводять, що формування майбутнього сім'янина починається змалечку. Та найбільш актуальною підготовкою до створення родини, на нашу думку, є для старшокласників закладів загальної середньої освіти, які на порозі самостійного, дорослого життя все більше замислюються про своє майбутнє, про шлюб та дітей і, відповідно до вікових та психологічних особливостей, характерних для раннього юнацького віку, є чутливими до формування сімейних цінностей. Усвідомлення старшо-

класниками необхідності системного провадження самопізнавальної діяльності сприяє підвищенню їх рівня внутрішньої культури та культури взаємин у родині.

Метою статті є обґрунтування педагогічних умов формування культури родинних взаємин старшокласників у позаурочній діяльності закладів загальної середньої освіти.

Поняття «культура родинних взаємин» уміщує норми, правила, принципи міжособистісної взаємодії між членами родини («чоловік – дружина», «батьки – діти», «брати – сестри», «дід, баба – онуки» тощо) відповідно до загальнолюдських морально-духовних цінностей.

Грунтуючись на положеннях педагогічної системи самопізнання та особистісно-професійного самовдосконалення суб'єктів педагогічного процесу авторів М. Євтуха, Т. Черкашиної, Е Пінковської, визначаємо самопізнавальну діяльність старшокласників як свідомий процес системного вивчення індивідуального ресурсу сил (пам'яті, бажань, емоцій, думок, почуттів та спонукань) з наступною трансформацією неповноцінних якостей у більш високі з метою цілеспрямованого накопичення чеснот для підвищення рівня культури родинних взаємин [2; 4].

У процесі розроблення методики проведення педагогічного дослідження стану сформованості культури родинних взаємин старшокласників, відповідно до мети роботи, серед теоретичних та емпіричних методів застосовані: анкетування, спостереження, самоспостереження, бесіда та статистичні методи, які дозволили зробити кількісний і якісний аналіз отриманих емпіричних даних.

Критеріями стану сформованості культури родинних взаємин старшокласників визначені: знання про культуру родинних взаємин; емоційно позитивне ставлення до норм і цінностей культури родинних взаємин; соціонормативні вміння комунікації в родині.

До показників *знань про культуру родинних взаємин* належать: знання основ функціонування гармонійної родини, норм культурного фону соціуму, норм культури емоційно-вольових інтеракцій, змісту основних морально-духовних якостей та особливостей їх прояву у родинних взаєминах, змісту самопізнавальної діяльності.

Критерій *емоційно позитивного ставлення до норм і цінностей культури родинних взаємин* визначається такими показниками, як орієнтованість учнів на створення шлюбу та сім'ї в майбутньому, ціннісне ставлення до норм культурного фону соціуму та норм культури емоційно-вольових інтеракцій, спрямованість до вияву взаємоповаги, відповідальності, самостійності, працелюбності у родинних взаєминах, прагнення до самопізнання та самовдосконалення з метою покращення родинних взаємин.

Критерій *соціонормативних умінь комунікації в родині* характеризується умінням дотримуватися норм культурного фону у родинних взаєминах, здатністю діяти відповідно до норм емоційно-вольових інтеракцій культури взаємодії, проявляти взаємоповагу, відповідальність, самостійність, працелюбність, вдячність у взаєминах у сім'ї, застосовувати самопізнавальні методики у родинних взаєминах.

За вказаними критеріями та їх показниками визначені рівні сформованості культури родинних взаємин старшокласників: достатній, середній, початковий.

Достатній рівень сформованості культури родинних взаємин старшокласника характеризується наявністю у нього усвідомлення значення шлюбу та сім'ї, бажання вступити в офіційний шлюб та створити власну родину в майбутньому, застосуванням у практику повсякденних дій знань про правила, норми, принципи міжособистісних комунікацій у родині, намаганням досягнення більш високого культурно-освітнього рівня для побудови гармонійних взаємин у родині, усвідомленням відповідальності за благополуччя власної сім'ї та виховання дітей, сумлінним виконанням своїх обов'язків у сім'ї; дотриманням міри в бажаннях та проявом самовладання в родинних комунікаціях; відсутністю залежності від негативних звичок: вживання наркотиків чи алкоголю, паління, використання нецензурної лексики в мовленні й усвідомленням їх руйнівного впливу на взаємини в родині; виявленням поваги та вдячності до інших членів родини; свідомим провадженням самопізнавальної діяльності та вдосконаленням особистісних якостей для покращення стосунків у родині, схильності до об'єктивної самооцінки своїх вчинків під час родинних комунікацій.

Середній рівень стану сформованості культури родинних взаємин старшокласника характеризується усвідомленням значення шлюбу та сім'ї, наявністю бажання одружитися та створити власну родину в майбутньому, але з допусканням тимчасового проживання в неофіційному шлюбі для «перевірки стосунків»; неповним усвідомленням відповідальності за благополуччя власної сім'ї та виховання дітей; наявністю знань про правила, норми, принципи міжособистісної взаємодії в сім'ї, але відсутністю ініціативи щодо їх поглиблення; недостатнім розумінням значення культурно-освітнього рівня подружжя для побудови гармонійних взаємин у родині; знанням про свої права, але виконанням обов'язків в сім'ї після нагадування дорослих; неповною відповідністю вимогам «норми» культурного фону і недостатнім усвідомленням руйнівного впливу негативних звичок (вживання наркотиків чи алкоголю, паління, використання нецензурної лексики в мовленні) [3] на взаємини в родині; покладанням на допомогу батьків (за їх бажанням та можливостями) у разі створення своєї сім'ї в майбутньому; недостатнім вмінням дотримуватися міри в бажаннях та проявляти самовладання в родинних комунікаціях; розумінням необхідності системної самопізнавальної діяльності та вдосконалення особистісних якостей, але відсутністю вміння конкретизувати її етапи, схильністю до необ'єктивної самооцінки в родинних взаєминах.

Початковий рівень стану сформованості культури родинних взаємин старшокласника характеризується відсутністю розуміння важливості рестрації шлюбу; частковою наявністю знань правил, норм, принципів

міжособистісної взаємодії в сім'ї; наданням переваги матеріальній складовій частині функціонування сім'ї над морально-духовною; відсутністю усвідомлення відповідальності за благополуччя власної сім'ї та виховання дітей; виконанням обов'язків у сім'ї після наполягання дорослих; невмінням стримувати емоції та схильністю до образ у родинних комунікаціях; повним покладанням на допомогу батьків у разі створення своєї сім'ї в майбутньому; відсутністю мотивації до здійснення самопізнавальної діяльності та необ'єктивною самооцінкою.

Під час констатувального етапу дослідження були виявлені такі особливості стану сформованості культури родинних взаємин старшокласників:

- бажання створити родину в майбутньому (87%);
- переважання впливу батьківської родини на формування культури родинних взаємин старшокласників (80%);
- розуміння необхідності провадження самопізнавальної діяльності з метою підвищення рівня культури взаємин у родині (86,4%);
- потреба у включенні до навчальної програми закладу загальної середньої освіти факультативу чи гуртка з формування культури родинних взаємин (54,6%).

У цілому було виявлено, що на достатньому рівні культура родинних взаємин сформована у 54,38%, на середньому – у 33,76%, на початковому – у 10% старшокласників.

Аналіз отриманих результатів констатувального етапу педагогічного експерименту дозволяє стверджувати, що у старшокласників загальноосвітніх шкіл сформований достатній рівень готовності до формування культури родинних взаємин засобами самопізнання, яка б допомогла їм на практиці реалізувати здобуті знання із соціонормативних комунікацій у батьківській родині та у власній родині в майбутньому.

Слід зазначити, що визначальним чинником формування культури родинних взаємин учнів є батьківська родина, тому на констатувальному етапі педагогічного експерименту було проведено анкетування батьків учнів з метою визначення їх ставлення до проблеми родинного виховання.

Наведемо окремі результати проведеного опитування батьків старшокласників:

- більшість батьків усвідомлюють, що, в першу чергу, модель майбутньої сім'ї у дитини закладається в батьківській родині (60%);
- вважають, що шлюб повинен бути зареєстрований, 29% опитаних батьків, допускають тимчасове проживання чоловіка з дружиною, але з подальшою перспективою реєстрації шлюбу 59% респондентів, що свідчить про їх достатній рівень відповідальності. Не вважають потрібною реєстрацію шлюбу 10% респондентів;
- не мають шкідливих звичок (вживання наркотиків, алкоголю, паління, використання нецензурних слів у повсякденному спілкуванні), тобто відповідають нижній межі «норми» культурного фону [3], 47% респондентів. Не відповіли на запитання про наявність шкідливих звичок 26% батьків, що опосередковано може свідчити про їх невідповідність нижній межі «норми» культурного фону за означеними показниками і небажання оприлюднювати інформацію про наявність у них зазначених звичок, тобто недостатній їх рівень сміливості та щирості у визнанні своїх недоліків;
- понад 50% батьків визначають пріоритетною роль духовно-моральних чинників у формуванні культури родинних взаємин;
- найбільш ефективним періодом розвитку людини для початку родинного виховання респондентів вважають молодший вік 41%, у підлітковому віці – 22%, у старших класах – 10%. Усвідомлюють необхідність закладення основ культури родинних взаємин ще до шлюбу 9% опитаних, що відповідає високому рівню усвідомлення відповідальності батьків за виховання своїх дітей, розуміння, що тільки батьки з високим рівнем культури родинних взаємин (яка формується ще до шлюбу) можуть виховати гармонійну особистість;
- з перелічених заходів для формування культури родинних взаємин учнів більшість батьків як найбільш ефективні обрали необхідність включити до навчальної програми школи предмет із підготовки учнів до сімейного життя (34%), порівну розділилися голоси щодо необхідності підвищення педагогічної культури батьків та внутрішньої культури учнів на засадах самопізнання (по 24%). Вважають, що насамперед вчителі повинні підвищувати власний рівень культури, 10% респондентів;
- виявили бажання відвідувати усі запропоновані заходи з метою поглиблення знань про культуру взаємин у сім'ї лише 16% респондентів, іноді б відвідували такі заходи 37% опитаних. Вважають, що мають достатньо знань про культуру родинних взаємин, 24% батьків, взагалі не цікавляться цим питанням 4% опитаних;
- переважна більшість опитаних батьків вважають, що для підготовки дітей до майбутнього сімейного життя необхідний факультатив чи гурток (56%), що необхідний обов'язковий навчальний предмет – 27%, що немає необхідності в таких заняттях – 3% опитаних. Вказали, що їх діти вже відвідують такі заняття в школі, 6% батьків.

Отже, аналіз результатів анкетування батьків свідчить про усвідомлення ними необхідності підвищення рівня власної культури родинних взаємин та введення в освітній процес школи відповідного навчального предмета чи гуртка з метою підвищення рівня культури родинних взаємин учнів.

Оскільки ефективність процесу формування культури родинних взаємин старшокласників в умовах закладу загальної середньої освіти залежить від готовності до цієї діяльності вчителів, для них також було проведено анкетування з питань родинного виховання учнів.

Отримані такі результати анкетування вчителів:

- вважають, що сім'я має першочерговий вплив на формування особистості учня, 90% опитаних вчителів. Зазначили, що рівнозначно впливають і сім'я, і школа (навчально-виховні заклади) – 9% опитаних;
- серед запропонованих передумов благополуччя сім'ї 59% опитаних найважливішою вважають «наявність культури родинних взаємин», 34% респондентів назвали «рівень освіченості батьків», 16% – «відсутність шкідливих звичок у батьків», 5% – «матеріальну забезпеченість родини»;
- проблему формування культури родинних взаємин старшокласників розглядають як актуальну 95% респондентів, не замислювалися над цим питанням – 5%;
- оцінюють рівень культури родинних взаємин учнів, класів у яких викладають, як високий 3% респондентів, як середній – 58%, достатній – 31%, низький – 7,3% вчителів;
- найбільш ефективним періодом розвитку людини для початку формування культури родинних взаємин 54% опитаних вчителів вважають молодший вік, 17% вважають, що цей процес починається вже під час внутрішньоутробного розвитку дитини, 10% – до шлюбу батьків дитини, 10% – у підлітковому віці, 1,6% – коли дитина навчається в старших класах;
- найбільш ефективними для підвищення рівня культури родинних взаємин старшокласників вважають включення до навчальної програми школи предмета з підготовки учнів до родинного життя – 10% вчителів, підвищення педагогічної культури батьків – 44%, підвищення рівня культури вчителя – 6%, підвищення рівня внутрішньої культури учнів, спонукання їх до самопізнання та самовдосконалення – 37% опитаних вчителів;
- переконані у необхідності здійснення самопізнавальної діяльності у педагогічній практиці 98% вчителів;
- вважають, що у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя родинному вихованню приділяється достатня увага 41% респондентів, що приділяється недостатньо уваги – 57%, не замислювалися над цим питанням 2% опитаних;
- науково-методичної допомоги (у вигляді програм, розробок класних годин тощо) потребують 58%, не мають такої потреби 42% опитаних вчителів.

На основі результатів констатувального етапу дослідження, визначених показників, критеріїв, рівнів культури родинних взаємин старшокласників, враховуючи виявлену готовність учнів до самопізнання з метою підвищення культури родинних взаємин, визначені педагогічні умови її формування в позаурочній діяльності закладу загальної середньої освіти:

- організаційні: впровадження в позаурочній діяльності закладів загальної середньої освіти проектних технологій, зокрема проекту «Культура родинних взаємин старшокласників» та організація навчально-методичних заходів для батьків із підвищення рівня культури взаємин в сім'ї;
- змістові: забезпечення навчально-методичного супроводу реалізації проекту «Культура родинних взаємин старшокласників» засобами самопізнання та самовдосконалення в позаурочній діяльності закладів загальної середньої освіти;
- методичні: розроблення методичних рекомендацій проведення освітніх заходів із формування культури родинних взаємин учнів, удосконалення науково-методичної підготовки педагогів до формування культури родинних взаємин старшокласників та їх батьків.

Впровадження в освітній процес закладів загальної середньої освіти зазначених педагогічних умов сприяє об'єктивації самооцінки старшокласників, формуванню навичок самопізнавальної діяльності, поглибленню знань про норми, правила та принципи комунікацій у родині, а отже, подальшому підвищенню рівня культури родинних взаємин учнів.

Використана література:

1. Блонский П. П. Избранные педагогические сочинения в 2 т. / под ред. А. В. Петровского. – Москва : Педагогика, 1979. – Т. 1. – 304 с.
2. Євтух Н. Б. Методики личностно-профессионального самосовершенствования субъекта педагогической деятельности на основе самопознания : [учеб.-метод. пособ.] / [Н. Б. Євтух, Э. А. Пиньковская, Т. В. Черкашина]. – Черкассы : Издатель Чабаненко Ю. А., 2016. – 406 с.
3. Євтух М. Б. Дослідження стану культурного фону суб'єктів педагогічної діяльності в умовах сучасного освітнього середовища : [навч.-метод. посіб.] / М. Б. Євтух, Т. В. Черкашина. – Черкаси : видавець Чабаненко Ю. А., 2015. – 124 с.
4. Євтух Н. Б. Педагогическая система самопознания и личностно-профессионального самосовершенствования : [учебник] / Н. Б. Євтух, Т. В. Черкашина. – Черкассы : Издатель Чабаненко Ю. А., 2017. – 348 с.
5. Психология життєтворення особистості в сучасному світі : [монографія] / [Ю. Д. Гундертайло, В. О. Климчук, О. Я. Кляпець та ін.] / за ред. Т. М. Титаренко; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Київ : Міленіум, 2016. – 320 с.

References:

1. Blonsky P. P. Yzbrannyye pedahohycheskiye sochynenyaya v 2 t. / pod red. A. V. Petrovskoho. – Moscow : Pedahohyka, 1979. – T. 1. – 304 s.
2. Yevtuh N. B. Metodyky lychnostno-professionalnoho samosovershenstvovanyaya subekta pedahohycheskoy deyatelnosti na osnove samopoznanyaya : [ucheb.-metod. posob.] / [N. B. Yevtuh, E. A. Pynkovskaya, T. V. Cherkashyna]. – Cherkassy : Yzdatel Chabanenko Yu. A., 2016. – 406 s.

3. Yevtukh M. B. Doslidzhennya stanu kulturnoho fonu subyektiv pedahohichnoyi diyalnosti v umovakh suchasnoho osvithnoho seredovysshcha : [navch.-metod. posib.] / M. B. Yevtukh, T. V. Cherkashyna. – Cherkasy : vydavets Chabanenko Yu. A., 2015. – 124 s.
4. Yevtukh N. B. Pedahohicheskaya systema samopoznannya y lychnostno-professyonalnoho samosovershenstvovannya : [uchebnyk] / N. B. Yevtukh, T. V. Cherkashyna. – Cherkassy : Yzdatel Chabanenko Yu. A., 2017. – 348 s.
5. Psykholohiya zhyttyetvorenniya osobystosti v suchasnomu sviti : [monohrafiya] / [Yu. D. Hundertaylo, V. O. Klymchuk, O. Ya. Klyapets ta in.] / za red. T. M. Tytarenko; Natsionalna akademiya pedahohichnykh nauk Ukrayiny, Instytut sotsialnoyi ta politychnoyi psykholohiyi. – Kyiv : Milenium, 2016. – 320 s.

Северинчук Л. А. Педагогические условия формирования культуры семейных отношений старшеклассников во внеурочной деятельности заведений общего среднего образования

В статье анализируются исследования в педагогике и психологии по проблемам подготовки молодежи к созданию семьи, партнерства школы и семьи в воспитании подрастающего поколения. Раскрывается содержание понятий «культура семейных отношений», «самопознавательная деятельность». Отмечается эффективность применения средств самопознания с целью гармонизации отношений в семье. Охарактеризованы критерии, их показатели, уровни состояния формирования культуры родственных отношений, а также обосновываются педагогические условия формирования культуры семейных отношений старшеклассников заведений общего среднего образования. Приводятся результаты констатирующего этапа педагогического исследования состояния формирования культуры родственных отношений старшеклассников. Описаны результаты анкетирования родителей и учителей по вопросам семейного воспитания. Доказана целесообразность внедрения в образовательный процесс школы проектных технологий по формированию культуры семейных взаимоотношений учащихся.

Ключевые слова: индивидуальный ресурс сил, критерий, констатирующий эксперимент, культура семейных отношений, педагогические условия, самопознавательная деятельность.

Severinchuk L. A. Pedagogical conditions of formation cultures of family relations senior advisers in extracurricular activities of institution of general secondary education

The article analyzes research in pedagogy and psychology on the problems of youth preparation to the creation of a family, the partnership of school and family in the upbringing of the younger generation. The content of concepts “culture of family relationships”, “self-cognitive activity” is expounded. The effectiveness of the use of means of self-knowledge in order to harmonize relationships in the family is emphasized. The criteria, their indicators, the levels of the formation of the culture of family relationships are characterized, and the pedagogical conditions for forming the culture of the family relationships of senior pupils of institutions of general secondary education are substantiated. The results of the preliminary stage of the pedagogical study of the formation of the culture of the family relationships of senior pupils are presented. Described the results of questionnaires of parents and teachers on questions of family upbringing. The expediency of introducing in the educational process of the school a project technology for the formation of the culture of family relationships among students is proved.

Key words: individual resource of forces, criterion, ascertaining experiment, culture of family relationships, pedagogical conditions, self-cognitive activity.

УДК 378.016:51

Соколенко Л. О.

ДОСВІД ФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «НАУКОВІ ОСНОВИ ШКІЛЬНОГО КУРСУ МАТЕМАТИКИ»

Спеціальні компетентності, під якими розуміють володіння власне професійною діяльністю на достатньо високому рівні, здатність проектувати свій подальший професійний розвиток, належать до численних видів фахових компетентностей вчителя. Їх формування у студентів, які опановують спеціальність 014.04 «Середня освіта (Математика)» в університетах, відбувається, зокрема, під час засвоєння дисциплін, на яких шкільний курс математики розглядається з позицій загальних ідей та понять фундаментальних наук, що складають її основу.

У даній статті ми описуємо досвід формування спеціальних компетентностей під час навчання дисципліни «Наукові основи шкільного курсу математики» студентів-магістрантів Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Визначивши ряд спеціальних компетентностей, ми обґрунтовуємо, ілюструючи їх конкретними прикладами, що саме такими компетентностями повинен володіти вчитель математики, здатний здійснювати професійну діяльність на високому рівні.

Ключові слова: спеціальні компетентності, наукові основи, шкільний курс математики, рівняння, предикат, функція, відображення.

Серед численних видів фахових компетентностей учителя, до яких належать загальнокультурні, методологічні, ключові, базові, у педагогічній літературі виділяють спеціальні компетентності [1, с. 231]. Під ними